

Foto: Colourbox

1

Bevar småbiotoperne i agerlandet – markveje, diger, markskel, læhegn, remiser, grøftekanter og vejrabatter kan være gode levesteder for bierne

Dette faktaark er en del af en serie, der sætter fokus på, hvordan du kan hjælpe de vilde bier. I alt beskrives 10 forskellige bivenlige tiltag, som er anbefalet af forskere og naturforvaltere, og som du kan udføre på din bedrift. Hvert tiltag er værdisat med 'humlebier' (1-10, hvor 10 er bedst) som indikerer, hvor godt tiltaget er for bierne.

Du kan læse mere om kampagnen på www.lf.dk/bi. Læs også faktaboksen for overblik over de relevante regler.

Småbiotoperne er biernes fristed

Småbiotoperne kan fungere som helle i det dyrkede land for de vilde bier. Bierne har nemlig brug for uforstyrrede pletter, hvor ploven ikke kommer forbi, for at de kan overvinde og reproducere sig. Samtidig kan småbiotoperne være levested for nogle af de vilde plantearter, som bierne er afhængige af. Med andre ord, så kan du sørge for både føde og levested til de vilde bier, hvis du passer på dine markveje, diger, læhegn etc. Du kan opnå 6 bi-point ved at passe godt på småbiotoper på din bedrift.

Landskabets naturarkiver

Når man ser på gamle småbiotoper som gravhøje, diger og vejkanter kan det være som at kigge ind i et historisk arkiv. Her er mulighed for at finde rester af den natur, som fandtes i landskabet i historisk tid, hvor der var meget mere artsrigt. De planter og dyr, som man finder i gamle biotoper i dag, er ikke nødvendigvis sjældne, men i det mere ensartede, dyrkede landskab, fungerer småbiotoper som små "øer" af natur.

Mange af de vilde bier er afhængige af at samle føde fra nogle få bestemte plantearter, og her er chancen for at finde føde bedre i gamle småbiotoper end i det omgivende, dyrkede landskab.

Sårbare levesteder

Udbringning af husdyr- og handelsgødning samt anvendelse af pesticider er en naturlig del af markdriften, men hjælpemidlerne kan have en negativ effekt på de småbiotoper og naturarealer, som grænser op til de dyrkede marker. Især de lineære småbiotoper, som markskel og læhegn, er meget påvirkede af markarbejdet.

En blomsterrig grøftekant er et godt sted at kigge på bier og sommerfugle. Foto: Anne Eskildsen.

I dette markskel finder man f.eks. hedelyng, prikbladet perikon, tjørn og røn. Deres tilstedeværelse indikerer, at vegetationen er en rest fra et historisk landskab. Foto: Andrea Oddershede.

- Jo mindre påvirkning fra markdriften småbiotoperne udsættes for, jo bedre tilgodeses en mangfoldighed af planter, bier, sommerfugle og andre smådyr. Sørg derfor for at minimere spild, afstrømning og afdrift når du gødsker og sprøjter – fx ved at holde afstand til småbiotoperne.

Bivenlig slåning giver flere blomster

Det er vigtigt for bierne, at småbiotoperne tilbyder masser af blomster både forår, sommer og efterår. Derfor er det vigtigt, så vidt muligt at undgå slåning i blomsternes højsæson, dvs. juni, juli og august. Derimod kan slåning i tidlig maj eller oktober være med til at fremme blomstringen. Du kan læse mere om slåning i faktaark 3 "Slå ikke vejrabatter, grøfter, markskel og brak- eller græsarealer når blomsterne blomstrer"

Hold gerne afstand og udlæg bufferzoner omkring småbiotoperne, hvis du vil passe på naturværdierne i dem. Foto: Andrea Oddershede.

Få overblik over regler og naturdata*

Småbiotoper kan være levested for dyre- og plantearter, ligesom mange har kulturhistorisk betydning. Derfor er nogle af småbiotoperne beskyttede. Det gælder f.eks. moser og vandhuller, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Langt de fleste sten- og jorddiger er beskyttede og fortidsminderne er fredede. Det er ikke tilladt at foretage indgreb, der kan ændre tilstanden af beskyttede naturtyper, sten- og jorddiger eller fortidsminder.

Med app'en "§3-natur beskyttet natur" kan du få et overblik over naturværdier (HNV-score), særlige arter, sten- og jorddiger, fortidsminder og beskyttet natur, der er fundet og registreret på de arealer du står på. Vær opmærksom på at naturregistreringerne er vejledende, der kan være beskyttet natur og arter, der endnu ikke er registreret på arealerne. Søg på 'Beskyttet Natur' der hvor du henter apps. Du kan også kontakte din kommunale naturmedarbejder, som kan hjælpe dig med mere viden om din natur samt om sten- og jorddiger. Administrationen af bestemmelserne om fortidsminderne varetages af Slots- og kulturstyrelsen, mens kommunerne mange steder varetager plejen.

Vil du vide mere om naturpleje, beskyttet natur og samspillet med øvrige regler for landbrugsproduktionen kan du læse mere i miljøstyrelsens Naturplejeguide. Spørg din lokale konsulent eller din kommune, hvis du er i tvivl om et areal er beskyttet eller en aktivitet er omfattet af forbuddet. Får du tilskud til Grundbetaling eller tilskud til pleje af græs- og naturarealer, kan du læse mere om reglerne på www.plejegræs.dk og i vejledningen om Grundbetaling.

*NB: Vær opmærksom på, at dette blot er et overblik, ikke en fyldestgørende gennemgang af alle regler.

KONTAKT

Anne Eskildsen
Specialkonsulent
Anlæg & Miljø
anee@seges.dk
+45 8740 5423

Andrea Oddershede
Specialkonsulent
Anlæg & Miljø
anod@seges.dk
+45 8740 5444